

Orhot Tsadikim

Chapitre 1 - L'orgueil

השער הראשון - נדבר בו על מידת הגאווה. ומה טוב שנזדמן תחילה לכל השערים מפני חיוב האדם להיבדל ממנה, כי היא פתח לרעות רבות ולא ראינו כזאת לרעה בכל המידות. לכן צריך האדם להתחכם, להנהיגה אל מנהג הראוי ולדחות אותה במקום שאינה ראויה בו.

הגאווה היא המטבע אשר פסל המלך הגדול, ברוך הוא, והזהירנו עליה בתורתו, כמו שנאמר (דברים ח יא): "השמר לך פן תשכח אל ה' אלהיך", כי הגאה ישכח יוצרו, כדכתיב (דברים ח יג - יח): "ובקרך וצאנך ירביון וכסף וזהב ירבה לך - ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך - ואמרת בלבבך כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל". ובמלך נאמר (דברים יז כ): "לבלתי רום לבבו מאחיו" - אם הזהירה תורה אפילו במלך, כל שכן בהדיוטות, שלא ישתררו זה על זה.

הגאווה מתחלקת לשני חלקים: האחד - גאות האדם בגופו, והחלק השני - גאות האדם במעלות החכמה ובמעשיו. גאות האדם בגופו יש בה שני חלקים: האחד - טוב, והאחד - רע. וזאת היא גאות האדם בגופו הרעה. בעת שתתגבר הגאווה בלב האדם, אז תמשול על האדם מקדקדו עד כף רגלו: בראשו ובגרונו, כדכתיב (ישעיה ג טז): "יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון". בידיו וברגליו, כדכתיב (תהלים לו יב): "אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנידני", ועל רגל גאווה נענשה

A la découverte du Beth Hamikdach

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdach". Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

בת רבי חנינא בן תרדיון, שנגזר עליה לישב בקובה של זונות, כי פעם אחת הלכה לפני גדולי רומי ושמעה שאמרו "כמה נאות פסיעותיה של ריבה זו", ואז דקדקה יותר (עבודה זרה יח א).

בעינים, כדכתיב (משלי ו יז): "עינים רמות". באזנים - לא ישמע דברי העניים האומללים. בריח אפיו - בעמדו אצל עניים, או כשנכנס לבתיהם, הם סרוחים בעיניו. ואף בדבריו - ידבר על צדיק עתק בגאווה. וגם ניכרת בענין מאכל ומשקה, ובמלבושי בגדי גאווה מלבושי נכרי, ועל זה הוזהרנו בתורה משה, שנאמר (ויקרא כ כג): "ולא תלכו בחוקות הגוי", וכתיב (ויקרא יח ג): "ובחוקותיהם לא תלכו", ונאמר (דברים יב ל): "השמר לך פן תנקש אחריהם" - הכל בענין אחד הוא, מזהיר שיהא ישראל מובדל במלבושיו ובדבריו ובכל מנהגיו מן הגוים, וכן הוא אומר (ויקרא כ כו): "ואבדיל אתכם מן העמים".

בעלי הגאווה הם מתועבים בעיני השם, שנאמר (משלי טז ה): "תועבת ה' כל גבה לב", והוא נמסר ביד יצרו, כי אין עזר השם עמו, אחרי אשר הוא תועבת השם. ואפילו לא נתגאה על שום אדם, לא בדיבור ולא במעשה, אך בלבו לבד הוא מתגאה - נקרא "תועבה", שנאמר "תועבת ה' כל גבה לב", אפילו אם אין לו גבהות אלא בלב - נקרא "תועבה". אמרו רבותינו (סוטה ד ב): כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודה זרה, כתיב הכא (משלי טז ה): "תועבת ה' כל גבה לב", וכתיב התם (דברים ז כו): "ולא תביא תועבה אל ביתך". ויש אומרים: כאילו בא על העריות כולן, דכתיב (ויקרא יח כז): "כי את כל התועבות האל עשו". ויש אומרים: כאילו בנה במה. ואמרו (סוטה ח א): כל אדם שיש בו גסות הרוח לסוף מתמעט, שנאמר (איוב כד כד): "רומו מעט". וראוי לגדעו כאשירה, שנאמר (ישעיה י

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash". Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לג): "ורמי הקומה גדועים". ואין עפרו ננער. והשכינה מיללת עליו. ואמר הקדוש ברוך הוא: אין אני והוא יכולין לדור בעולם, שנאמר (תהלים קא ה): "גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל". ואמרו (בבא בתרא צח א): האי מאן דיהיר, אפילו אינשי ביתיה לא מתקבל, שנאמר (חבקוק ב ה): "גבר יהיר ולא ינוה" - אפילו בנוה שלו.

הגאווה מביאה לידי רדיפת ממון להשתרר על בני אדם. וכבר ידעת מה אירע לקרח ועדתו מחמת גאוותו, שביקש להתגדל וליקח גדולה שלא ניתנה לו מן השמים, ומתוך כך נכנס למחלוקת, ומן המחלוקת יצאה קנאה ושנאה. וכל אלו מידות פחותות מאד, כאשר יתבאר בעזרת השם.

סוף דבר, כל המקשט את גופו כדי להתגאות, הרי זה שוכח את השם, ברוך הוא, ולא יחוש על המצוות, ולא ירדוף אחר מעשים טובים, כי כל כוונתו על עצמו לקשט גופו הכלה אשר אחריתו רימה. והמקשט גופו הוא קרוב לזימה, כי יתראה לפני נשים לישא חן בעיניהן, ומתוך כך יתקרב אצלן ויבא לידי שחוק וקלות ראש. וגם האשה המתקשטת לפני

האנשים, בזה היא מדלקת לבם, ומכנסת הרהורים בלבם, ובזה עונשה גדול מאד, שהיא נותנת מכשול לפני רבים. הלא אסרו חכמים להסתכל בבגדי צבעונים של נשים השטוחים בכותל, אפילו כשאינה מלובשת בהם, כל שכן שיש עונש גדול לאשה

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash". Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

המתקשטת לפני אנשים המסתכלים בה.

ועוד, הגאווה מביאה לידי תאוה, כי המתגאה - לבו רחב ומתאוה לכל דבר. והתאוה היא המידה הרעה שבכל המידות, כי יתאוה מחמת גאוותו ללבוש בגדים יקרים ולבנות פלטרין גדולים ולאכול מאכלים טובים, כי המתגאה - לעולם לדברים גבוהים יחמוד, ואולי אינה משיגה ידו לדברים אלו, ומתוך כך יבוא לידי גניבה וגזל, כי המתגאה - לבו חומד ורחב כיס להתעשר, ולא יהיה שמח בחלקו, כי ימעט בעיניו מה שיש לו, לפי רוב הוצאות תאות גאוותו. ועוד, הגאווה גורמת שלא יהא סבלן לסבול עול הבריות. ואין צורך להאריך בפחיתת מי שאינו סבלן, כי ידוע הוא לכל.

וזאת היא גאות הגוף שהיא טובה. שמא יאמר אדם: "הואיל והגאווה היא מידה רעה כל כך, אפרוש ממנה ביותר" - עד שלא יאכל בשר, ולא ישתה יין, ולא ישא אשה, ולא ישב בדירה נאה, ולא ילבש מלבוש נאה, אלא השק והצמר, ובגדים קרועים ומלוכלכים, וישתמש בכלים מלוכלכים ומאוסים, ולא ירחץ פניו ידיו ורגליו, עד שישחית תוארו משאר אנשים - וכל זה כדי שיתרחק מן הגאווה עד שלא יוכל להתרחק יותר. המהלך בדרך זו - נקרא "חוטא", שהרי הוא אומר בנזיר (במדבר ו יא): "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש", אמרו חכמים (תענית יא א): "ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא, המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה". אמרו חכמים (ירושלמי נדרים פ"ט ה"א): "לא דיין מה שאסרה תורה, אלא שאתה מבקש לאסור עליך דברים אחרים". ועל ענין זה וכיוצא בו אמר שלמה (קהלת ז טז): "אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר למה תשומם".

הדרך הישרה באדם שיהא נקי בכל עניניו, כי הנקיות היא גדר

A la découverte du Beth Hamikdach

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdach". Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

של מעשים טובים. כיצד? ילבש בגדים בינוניים, ולא מלבושים יקרים ונאים מאד שהכל מסתכלים בהם, ולא מלבושים עניים המבזים לובשם, אלא בגדים בינוניים נאים ונקיים, העני לפי עניו והעשיר לפי עשרו. ואסור שיימצא כתם או שמנונית על בגדיו, ולא יהיו קרועים, ולא יהיו מתוקנים

כבגדי גסי הרוח. גם מאכלו יהא נקי, ולא יאכל מעדני מלך, אך מאכל בינוני ומשקה בינוני לפי השגת ידו. ולא ישתה ולא יאכל בכלים מאוסים, פן יעברו ב"אל תשקצו את נפשותיכם" (ויקרא יא מג), אלא הכל יהא בנקיות. גם שולחנו גם מטתו יהיו נקיים, וכל עניניו יהיו נקיים.

גם גופו יהא נקי ולא מזוהם, אך ייזהר לרחוץ פניו, ידיו ורגליו, גם כל גופו לעתים. כאשר מצינו (ויקרא רבה לד ג) בהלל הזקן, בשעה שהיה נפטר מתלמידיו היה מהלך והולך, אמרו לו: להיכן אתה הולך? אמר להם: לעשות מצוה. אמרו לו: וכי מה מצוה הלל עושה? אמר להם: לרחוץ במרחץ. אמרו לו: וכי זו היא מצוה? אמר להם: הן! ומה איקונין של מלכים, שמעמידים אותן בבתי טרטיאות ובבתי קרקסיאות, מי שממונה עליהן מורקן ושוטפן, והם מעלים לו מזונות, ולא עוד אלא שהוא מתגדל בגדולי מלכות, אנו שנבראנו בצלם ודמות, שנאמר (בראשית ט ו): "כי בצלם אלהים עשה את האדם", על אחת כמה וכמה! ועוד, דכתיב (משלי טז ד): "כל פעל ה' למענהו" (שבת ג ב). וכל הנזהר בדברים האלו לשם מצוה ולא כדי להתקשט ולהתגאות, אף על פי שאלו דברים נראים כמו גאווה, כיון שכוונתו לשם שמים - יש בו מצוה.

גאות חכמה ומעשים טובים יש בה שני חלקים: האחד - טוב, והאחד - רע. הגאווה הרעה היא - אשר יבזה בני אדם

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash". Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

בלבו ובפיו, וכולם קטנים ופחותים בעיניו, ומהלל ומשבח עצמו שהוא גדול בחכמה, ומתוך כך לא יודה על האמת מרוב גאוותו. ולעולם נראה בעיניו חכמתו ועצתו ודבריו ומעשיו הם משובחים ממעשה וחכמת ועצת חבריו, ומתפאר תמיד בחכמתו ובמעשיו, כי חפץ לקבל שבח וכבוד על דבריו הישרים, ועל זה אמר שלמה (משלי כז ב): "יהללך זר ולא פיך".

הגאה לעולם יחזיק טובה לעצמו, ומתוך כך לא יטריח על התורה, כי לא יחוש על כבוד שמים, רק שיוודו לו העולם שהוא אדם טוב וחכם, ובזה יש לו די. ותמיד הוא שמח במכשול חבריו ובמיעוט ידיעתם, ומתכבד בקלון חבריו. וזה אחד מעשרים וארבעה הדברים המעכבים את התשובה (ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א). אדם, שכל מעשיו טובים מתהלל בהם להתכבד, דומה לתבשיל חשוב מאד בכל אבקת רוכל וראשי בשמים, ועומד אצל האש עד שיהא מקדיח ומסריח, עד שלא יהא שווה לאכול מחמת מרירות

שריפת האש - כך האדם המתפאר במעשים - מקדיח ומסריח במהללו מעשיו הטובים והמתפאר בחכמתו ובמעשיו שאין בו - אין מידה רעה כמוה ואין דוגמתה. והלא אמרו חכמים (ירושלמי שבועות פ"י ה"ח): אם מכבדים את האדם מחמת שסוברים שהוא יודע שתי מסכתות ואינו יודע רק אחת, יאמר להם שאינו יודע - כל שכן וכל שכן שלא יטעה את העולם שיחזיקוהו בחזקה גדולה שאינה בו.

ודע, שאנחנו מחוייבים שיהיו כל מעשינו מיוחדים לשם הבורא, יתעלה, בגלוי ובסתר, וכל מעשה עבודת אלהים יהיה להגיע אל רצונו בלבד, בלתי רצון בני אדם לקוות שבח על מעשהו ולקבל כבוד, אך יעשה הכל לשם האל המשקיף אל הלב, כמו שאמר הכתוב (ירמיה יז י):

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash". Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

"אני ה' חוקר לב בוחן כליות", ואמר (דברים כט כח):
"הנסתרות לה' אלהינו".

לכן אם לא ייזהר בחכמה ובזריזות להינצל מן הגאווה, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, הוא יורש גיהנם, כי היצר אורב לו ומביא טענות וראיות להביא האדם לידי גאווה, ותהיה חכמתו לטרדו מן העולם. לכן אל יתעצל מלנצח יצר הרע יום יום, וזה נקרא מלחמה גדולה. כמו שמצינו באחד מן החסידים, שפגע באנשים הבאים מן המלחמה, ושללו שלל גדול, אמר להם: שבתם מן המלחמה הקטנה, ועדיין אתם עתידים למלחמה הגדולה. אמרו לו: מה היא המלחמה? אמר להם: היצר וחילותיו. כי כל אויב שיש לך שתנצח אותו פעם אחת או שתיים או שלוש, אז יניח אותך. אבל

היצר אינו פוסק ממך אף אם יהיה נצוח מאה פעמים, כמו שאמרו רבותינו (אבות פ"ב מ"ד): "ואל תאמן בעצמך עד יום מותך", כי כל ימך יארוב לך, אולי תעלים עיניך ממנו, ואם ינצחך בקלה שבקלות, סוף ינצחך בחמורה שבחמורות. ועבור שהגאווה שורש להרבה מידות פחותות, וגם היצר משתתף ומתערב בלב האדם, וכל ענין היצר הוא להכזיב האמת ולאמת השקר, והוא מלמד את האדם להתגאות ומביא לו ראיות, לכן צריך אתה להתחכם כנגדו.

תחילת תחבולותיו של היצר - הוא מקשה לבו ומגביהו, וממתיק לו הגאווה ושאר מידות רעות. ואף כי יודע האדם בודאי שיש פשע ועוון בגאווה, אפילו הכי עובר במזיד ומתגאה, כי היצר מבעיר את לבו אחר הכבוד עד שלא יחוש על העבירה. אבל האדם שהוא זך במעשיו, ולא יתגאה ולא יתהלל כשיודע שיש עבירה בדבר, אז יבוא היצר הרע ויערוך מלחמה עד מות להפילו וללכדו ברשתו, ויורה היתר, ומסביר לו סברות שיש

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash". Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לו מצוה ושכר על מה שמתהלל ומתפאר. וכך יאמר לו היצר:
כבר הגעת למעלת חכמה וחסידות, וראוי לך להתרצות
ולהשתדל למצוא חן בעיני העולם, ולהחניף להם, לגלות להם
חכמתך וצדקתך כדי שיאהבוך. ויביא לך ראייה מדברי רבותינו
(אבות פ"ג מ"י): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום
נוחה הימנו". וכל זה ראיות

שקר, כי אותה הסברא היא ענף מן הגאווה. אבל הענין הזה
הוא כמו שאמר הכתוב (משלי טז ז): "ברצות ה' דרכי איש גם
אויביו ישלים אתו". וכך פירוש הענין: אם האדם לא יתהלל לפני
בני אדם ולא ישתדל למצוא חן בעיניהם בעשותו מעשיו
הטובים, ואף על פי כן אוהבים אותו - זוהי ראייה גדולה
שהקדוש ברוך הוא אוהב אותו, וזרע לו אהבה בלבנות בני אדם,
ושם לו שם טוב על לשונם. ואמת היא, שיש כמה בני אדם
הנאהבים לבריות והקדוש ברוך הוא שונאם כשאינם מקיימים
את המצוות, כי אין הקדוש ברוך הוא אוהב אלא לומדי תורה
ומקיימים אותה.

אחר כן יסיתך היצר לגלות חסידותך ומעשיך הטובים לפני העם,
ומביא ראייה, אולי יעשו גם הם כמוך? וגם זה נמשך מן
הגבהות. אף על פי שמצינו כמה גדולים שנשתבחו, לא עשו
אלא לפני תלמידיהם וחביריהם, כדי שיימשכו אחריהם ויתפשו
מעשיהם, וודאי זה מצוה כדי לחבב עליהם מעשים טובים,
ואפילו בפני אלו לא ייחנה בלבם, באמרו "זה אני יודע" או "זה
אני עושה". אבל לפני העולם באמת אסור לגלות להם. גם
אם תלך בענוה, ותעמוד להתפלל באריכות, ותלמד
בקביעות, יפתך היצר להתגאות, ויאמר לך: עתה הרואים אותך
בני אדם, ויחשבוך ויכבדוך עבור דרכיך הטובים, ויש ריוח גדול
בזה, מתוך שאתה חשוב בעיניהם יקבלו מוסרך ותוכחתך! כל
זה הבל, כי בעשותך מעשה הטוב לשם הבורא, ברוך הוא, לבד,
דברי תוכחתך יתקבלו בפני העולם, גם אם לא תחשוב כך, כי

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash".
Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de
puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

אין קבלת התוכחה תלויה במחשבותיך.

ואחרי שתסתלק מכל זה, יסיתך היצר ויאמר לך: לא ייתכן שתהיה עבודתך בלב שלם עד שתתרחק מהחונף לגמרי, כגון שתכסה מעשיך הטובים, ולהורות היפוך ממה שהיה כבר בלבך: תתפלל קצר, וכשתרצה ללמוד שום חכמה תתייחד, ולא ידע שום אדם זולת הבורא, ברוך הוא. ולא תיראה בך שום מידה טובה, אך תראה העצלות במעשה העבודה, כדי שלא יצא לך שם ותפסיד שכרך. ולא תצוה על הטוב, ולא תזהיר מן הרע, ואל תודיע חכמתך ואל תלמדה לאיש זולתך, ולא תראה סימן ירא שמים ולא אות, כגון תפילין ומזוזה וציצית, אלא תתנהג במנהגם, ותלך בדרכיהם, ותהיה מעורב עמהם במאכל ובמשתה ובחדוה וברוב השחוק. כל זה מעניני היצר ללכוד בני אדם ברשתו, והעושה ענין זה לשם מצוה, הפסדו אלף אלפים יותר משכרו, ודומה לבורח מאש קטנה לאש גדולה.

אך הישר הוא שיתפלל בכוונה באריכות, ויצוה על הטוב, ויזהיר מהרע, ויעשה כל הטובות בגלוי ובסתר. ועם יכבדוהו על זה וישבחוהו, אין מזיק לו בשכרו אחרי שלא כיון לזה בשעת המעשה, לכן בעת אשר תעשה מעשה הטוב, תבחין בעצמך ממי אתה מקוה הגמול, אשר מהאל - הוא שלם, אבל אם מאחרים - אינו שלם. וגם תבחין, אם זה המעשה, אשר תעשה לפני העולם, אם היית עושה אותו בייחוד בחדרי חדרים בזה הענין אשר אתה עושה ברבים. ואם יתברר לך זה - אז מעשה שלם.

כל מה שסיפרנו נגד יצר הרע אינו כי אם טיפה בים נגד מה שהוא חייב להיזהר בו, כי בכל דבר ובכל מעשה ובכל מידה בא היצר לשחת ולקלקל. ופתחנו פתח להודיע ענין היצר למי

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash". Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

שלא ידע תחילת דרכיו, והחכם יבין וימהר לסלקהו מתוכו,
"וטהר ידים יוסיף אומץ" (איוב יז ט).

הגאווה במעלת החכמה היא משובחת, שנאמר (ירמיה ט כג):
"כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי", ויוסיף
הודאה לבורא, ברוך הוא, וגם דעה והשכל ומידות טובות
בתפילת החכמה: "מודה אני לפניך שנתת חלקי מיושבי בית
המדרש ולא מיושבי קרנות", וכמו: "אשרנו מה טוב חלקנו
ומה נעים גורלנו". ועל זה נאמר (דברי הימים ב יז ו): "ויגבה
לבו בדרכי ה'", כי יהיה אדם יקר רוח וגבה לב בעיני העולם
הבא, שלא יספיק לו במה שיזדמן לו, ולא יאמר די במה
שתמצא ידו מהם, אלא ימעט בעיניו כל מעשהו, ותגבה נפשו
למעלה תמיד, ויתרעם בנפשו כמו שמקצר מעבודת הבורא,
ברוך הוא. וזאת הגאווה אינה מזקת לענוה, אך מסייעתו וגורמת
לו לשמוח במעלות הטובות, ולשמוח בכבוד חביריו, ולחוס על
כבודם.

והגאווה נגד הרשעים היא משובחת מאד, להוכיחם ולהכלים
אותם, ולא ייכנע להם, ויצוה על הטוב, ויזהיר מהרע
כפי יכלתו, אף על פי שזה דומה בעיני העולם כמשתרר
וכמתגאה אחרי שלבו לשם שמים - הרי זה משובח. ולא ייכנע
לרשעים, כמו מרדכי שלא נכנע להמן. ובכל מקום שיש מצוה
עליו לעשות, לא ייכנע כלל לרשעים לעזוב הטוב מפני
השפלתו לפניהם. וזה צריך חכמה, מתי ישתרר נגדם בדבר
מצוה, כי פעמים אינו שווה שיעמוד נגדם, שאם יעיז פניו
נגדם

עבור מצוה אחת, יפסיד אותם מאה מצוות. לכך צריך החכם
להתבונן לפי השעה והענין, ולפי זה יסדר מעשיו, כי יש דבר
שצריך לעזוב בשבילם, ויש דבר שלא יניח בשבילם בשום ענין,
וצריך בגופו ובמאודו לעמוד נגדם, ולא ייכנע להם. וכל זה

A la découverte du Beth Hamikdach

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdach".
Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de
puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

בדבר מצוה, אבל בענין משא ומתן ייכנע לפניהם, ויעשה עמהם לפנים משורת הדין בכל דבר. וזוהי מצוה גדולה.

ומי שיש בו מידת הגאווה צריך להשתדל ולשוב ממנה, כי היא מגונה מאד, וההיזק שלה - רב ומצוי תמיד, והתועלת שיש בה - מעט, לפיכך צריך להתרחק ממנה מאד. כי הגאווה מביאה האדם לשבר ושפלות, כמו שנאמר (משלי טז יח): "לפני שבר גאון", ונאמר (משלי כט כג): "גאות אדם תשפילנו". וכבר ידעת מה אירע לפרעה באמרו (שמות ח ב): "מי ה' אשר אשמע בקולו", ולגלית הפלשתי שאמר (שמואל א יז י): "אני חרפתי את מערכות ישראל", ולסנחריב שאמר (ישעיה לו כ): "מי בכל אלהי הארצות האלה אשר הצילו את ארצם מידי", ונבוכדנצר באמרו (דניאל ג טו): "ומן הוא אלהי די ישיזבנכון מן ידי", והדומה להם, אשר אמרו כדבריהם, ואחריתם היתה בוז וקלון. ומי שהוא במידה זו אינו ניצול מחטא ועוון, כמו שאמר החכם (משלי כא כד): "זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון".

וכיון שהגיעו דברינו עד הנה לדבר על הגאווה, שמע דברי חכמים. חכם אחד אמר: מי הוא אשר לא תיפרד ממנו הדאגה - המבקש לעלות מעלה שהיא למעלה ממנה. ואמרו: מי שמחזיק עצמו בחזקת דעת - מחזיקין אותו בני אדם שוטה. ואמרו: סמוך לגאווה - מעללים רעים. ומי שיש בו מעללים רעים, תהיה שנאת הבריות והנפשות נוטות עליו. ואמר חכם אחד: כאשר נעימות הצורה - אור הגוף, כך נעימות המידות - אור הנפש. ואמר עוד: אין החשיבות בנפש שיהיה המלך מתגאה, כל שכן בני אדם אחרים זה אל זה. ואמר, שהיה מלך אחד יושב על כסא מלכותו, ולפניו היו כסאות זה למעלה מזה,

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash". Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

ואמר להם המלך: איך ישבתם זה למעלה מזה בלא רשותי?
והשיב העליון: גודל יחוס משפחתי הושיבני על ריעי. ואמר השני:
עליתי על אשר תחתי מפני רוב חכמתי. וענה השלישי: שפלות
נפשי ודכאות לבי הושיבוני תחתיהם. והעלהו המלך וגידלו. ועל
זה נאמר (משלי כה ז): "כי טוב לך עלה הנה מהשפילך לפני
נדיב".

בעת שרואה אדם שמידת הגאווה מתגברת עליו, צריך לחשוב
דברים המבהילים את לבו: שבא מטיפה סרוחה, וישוב
לעפר ורימה, ויתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש
ברוך הוא. ויחשוב כמה גאים שנתגאו ועברו מן העולם, נשתכחו
כלא היו מעולם, ומה הועילה להם גאוותם?

גדר להתרחק מן הגאווה ומשאר מידות רעות - הרוצה לעקור
הגסות מלבו מכל וכל, לא יוכל לעשות זה במחשבה לבד,
אלא בתחילה צריך להתרחק מן הגבהות עד קצה האחרון.
כיצד? אדם שהיה רגיל ללבוש בגדים חשובים ומתוקנים
כמלבושי גסי הרוח ורוצה לשוב מזה, אם ילבש בגדים טובים,
ויתקן אותם במידה בינונית, בזה לא יעקור מלבו הגסות. או
אם היה מנהגו להתכבד ולהשתדל בדבריו או בשאר מעשיו,
אין תקנה לתקן, עד שינהיג עצמו בבזיון הרבה, וישב
למטה מן הכל, וילבש בלויי הסחבות המבזות את לובשיהם.
וכיוצא בדברים אלו, עד שיעקור גובה הלב ממנו. וכן מי שהוא
בעל חימה וכועס הרבה, תחילה ינהיג עצמו, שאם יכו אותו או
יקללו אותו לא ירגיש כלל, וילך בדרך זו זמן מרובה עד שיעקור
שורש החימה מלבו, ואז יחזור וילך בדרך האמצעית וילך בה כל
ימיו.

ועל דרך זו יעשה בכל המידות הרעות. מתחילה יתרחק ממנה
עד שלא יוכל להתרחק יותר, וינהג כזה זמן מרובה, ואז

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash".
Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de
puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

יחזור ויתפוס הדרך הבינונית. וענין זה הוא רפואה שלימה
לכל מידות רעות. ומי שדעתו נמשכת לעבוד הבורא,
ברוך הוא, בכל חלק וחלק במידה המובחרת, ישים זו הדרך
לפניו ולפני חבירו. ועל זה נאמר (תהלים נ כג): "ושם דרך
אראנו בישע אלהים".

A la découverte du Beth Hamikdash

Les éditions Torah-Box ont le plaisir de vous présenter l'ouvrage "A la découverte du Beth Hamikdash".
Le Temple de Jérusalem occupe une place unique dans le culte juif. Sa double destruction par de
puissants empires de l'Antiquité, babylonien ...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions